

starinoslovje in nam podal slovensko starinoslovsko terminologijo. V svojem času, to se pravi v obdobju, ki je živel v duhu narodnega prebujenja, je veljal za pomembnega strokovnjaka, čigar glas je segal tudi preko meja slovenske zemlje. Zgodovina, geografija, arheologija in etnologija se v njegovih spisih lepo dopolnjujejo.

Predavanja in končna diskusija so bila na programu prvi dan tolminskega srečanja, v soboto 9. oktobra. Prvotno je bilo srečanje predvideno v Novi Gorici, toda zaradi potresa, ki je močno poškodoval grad Kromberk, je bil sestanek prenešen v dom JLA v Tolminu. Predavanja so bila dopoldne in popoldne. Delo Simona Rutarja so ocenili prof. Bogo Grafenauer z zgodovinskega, dr. Valter Bohinc z geografskega in dr. Jaro Šašel z arheološkega stališča. Dr. Željko Rapanić, direktor splitskega muzeja, je imel predavanje o Rutarjevem službovanju v Dalmaciji. Za etnologe najbolj zanimivo predavanje je imel dr. Milko Matičetov, ki je poudaril, da bi bilo pri določanju Rutarjevega mesta v slovenski etnologiji treba najprej spoznati njegovo zapuščino in neobjavljeno arhivsko gradivo, kjer so zbrani številni pregovori, zgodbe in ljudske pesmi, rokopisi o imenoslovju, raznih jezikovnih vprašanjih, ljudskem jeziku in izrazih. Vse to rokopisno gradivo, ki je pomešano z različnimi zapiski o predavnih, geografskih podatkih in kartami, pa tudi čisto navadnimi povabili, hrani danes rokopisni oddelk v NUK. Ker kaže, da bo ta material še dolgo neobdelan, bi bilo nujno, kot je dejal dr. Matičetov, da bi NUK uredil kartoteko, še bolje pa bi bilo, če bi to napravil nekdo, ki se spozna na Tolminsko. Med njegovimi objavljenimi članki, ki so pomembni za naše narodopisje, samo nekaj primerov: Kralj Matjaž v slovenskih narodnih pesmih in pripovedkah, Slovenske pripovedi o morju, Slovenske pripovedi o jezerih, Knez Pes—Marko, Ocena Scheiniggovih Narodnih pesmi koroških Slovencev... Predavanje je dr. Matičetov končal z izvirno ljudsko pravljico, Kako je bog ustvaril ženo iz pasjega repa, ki jo je Simon Rutar zapisal na nekem svojem popotovanju po Goriškem.

Zadnji je imel predavanje prof. Branko Marušič, ravnatelj goriškega muzeja in organizator tega srečanja. Sledila je še krajša diskusija.

Pred popoldanskimi predavanji smo si lahko ogledali razstavo, kjer so bila predstavljena številna Rutarjeva dela. V tolminskem muzeju pa smo bili prijetno presenečeni nad zbirko, ki jo vodi Marija Rutarjeva.

Drugi dan, v nedeljo 10. oktobra je bil namenjen odkritju spomenika Simona Rutarja, ki ga je naredil goriški kipar Rafael Nemeč in nadvse posrečenemu izletu v Baško grapo in Rut.

Vsa predavanja bodo objavljena v prihodnji številki Goriškega letnika.

Monika Šašel

polemika

OPOMBA K OPOMBI

Sredi aprila je izšel X. zvezek vprašalnic (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja, Vprašalnice X. Ljubljana 1977), ki vsebuje vprašalnice od zaporedne številke 40 do 46. Med njimi je 43.—44. Glasba, avtor: Valens Vodušek, na zadnji strani vseh doslej izišlih zvezkov pa piše 43. Petje—pevci—pesmi in 44. Ljudska glasbila—godci—godčevstvo. Za pojasnilo je pod naslovom 43.—44. Glasba opomba (bržkone je avtor opombe VV in ne uredniški odbor?), kjer piše, citiram: „Ta vprašalnica nadomešča prvotno predloženi dve o petju, pevcih, pesmih in o ljudskih glasbilih, gocih, gočevstvu, ki sta bili zasnovani s stališča folkloristike in ki bosta objavljeni drugje.“ (Kje? Kdaj? Čemu?) To opombo lahko razumemo tako, da je bil avtor obeh omenjenih vprašalnic

(... ki sta bili zasnovani s stališča folkloristike) VV, ki pa je (še) kasneje spoznal, da ne sodita med druge in da je zato bila potrebna nova. Vsi, ki so sodelovali pri izdelavi vprašalnic, se morda še spominjajo, da smo na prvem delovnem sestanku (o tem bržkone govori zapisnik s prvega sestanka) pregledali, poleg drugih, tudi tri vprašalnice: V. Vodušek, Petje—pevci—pesmi, J. Strajnar, Ljudska glasbila—godci—godčevstvo, M. Ramovš, Ljudski plesi. Takrat so nekateri kolegi imeli pripombe in predlagali dopolnila k naštetim vprašalnicam, ki smo jih avtorji tudi upoštevali. Manjkal pa je uvod. Skupen dogovor vseh treh avtorjev (VV, JS, MR) je bil, da naj bi VV napisal enoten uvod k vsem trem vprašalnicam. Ta uvod se je dolgo rojeval. Rodil pa se ni samo uvod, temveč nova, združena vprašalnica (43.—44.) z naslovom Glasba. Ne vem, če je še kje navada, da lahko član uredniškega odbora samovoljno izloči že sprejeto vprašalnico in napiše novo ne da bi avtorju „odklonjene“ (?) vprašalnice kdaj vsaj z besedico to omenil in utemeljil! Resnici na ljubo moram zapisati, da mi je avtor nove vprašalnice, na moje vprašanje kdaj bodo izšle naše vprašalnice, pokazal 14. marca 1977 svojo, če bi morda imel kakšno pripombo. Takrat je bil X. zvezek že v tisku! Vprašalnice smo torej spoznali šele, ko je bila že natisnjena, medtem ko smo o vseh drugih skupno razpravljali na delovnih sestankih vseh sodelavcev. Toliko v pojasnilo k opombi pri vprašalnici 43.—44. Glasba, avtorja V. Voduška. O novi vprašalnici, ki ni... zasnovana s stališča folkloristike... pa samo to: za glasbo ima vsega skupaj 50 vprašanj (Petje doma, v družbi —8; Pevski zbori —10; Instrumentalna igra —9; Godba na pihala —5; Novejši polpoklicni ansambli —4; Poslušanje in vrednotenje glasbe —14), medtem ko jih isti avtor „spravi skupaj“ 81 za Vrtnarstvo in 77 za Sadjarstvo!

Julijan Strajnar

PRIPOVEDI IZ BREGINJSKEGA KOTA

Kaku je Brgin nastau

Ti prvi so tel lip kri — dolinco, k jo vokov en vokov vobdajajo robi — vodkril Nadižuci, k so gledali prostor, kir b naredli planno.

Kar so pršli tle gor, jn je blo takoj taku lepu, de so kar takoj staje postavli en prgnali gor žvino. Blo pa je prec deleč, zatu so se dni kar za zmiran tle nasilili en redili dost dost žvine. Zazidali so vas, kar pa tle vokov ni blo majdnega patoka, vodo pa so nucali, so šli en vobrnili patok Bilo dou skuz vas. Prej je potok teku dou za Snažet, skuz Jamnik en se iztiku dou u Nadižo tan pr konfinu, k je blo konc brginskega sveta. Voda pa ni mogla takoj predrit en žej so se judi ustrašili, da jh zalije, en je ratalo jezaro. Molili so en Bug jh je uslišu en voda je predrla en se zlila buj nizko dou u Nadižo.

Seda so mil judi še vodo en vas se je buj n buj širila. Zmanjkalo jn je snažeti en so šli še ti za Brdo en tan u Płazih naredili planno.